

ЗАЈЕДНИЧКИ СТАНДАРДИ СУБЈЕКТА ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ У Р. СРБИЈИ У ОМЛАДИНСКИМ АКТИВНОСТИМА У ПРЕВЕНЦИЈИ КОНЗУМАЦИЈЕ И ПРОМОЦИЈЕ АЛКОХОЛА

Уводна реч:

Субјекти омладинске политике, кровне асоцијације (Национална асоцијација практичара/ки омладинског рада – НАПОР, Кровна организација младих Србије – КОМС и Национална асоцијација канцеларија за младе – Асоцијација КЗМ) и Министарство омладине и спорта Р. Србије (МОС) истакли су спремност да раде на дефинисању заједничких стандарда програма омладинског рада и рада са младима¹ (у даљем тексту - омладинске активности, према Закону о младима, Р. Србија, 2011) са циљем превенције конзумације и промоције алкохола (у даљем тексту – Заједнички стандарди). Горе наведени субјекти омладинске политике истичу нужност промоције Заједничких стандарда у омладинском сектору како би осигурали примену истих у пракси. Тиме ће се повећати општа учинковитост Националне стратегије за младе у превенцији конзумације алкохола и промоцији здравих стлова живота код младих..

Потреба за дефинисањем стандарда у овој области почива између осталог и на резултатима истраживањима Министарства омладине и спорта Р. Србије² где је утврђено повећање конзумације алкохола од стране младих за 6% у року од годину дана (49% младих је у 2014. конзумирало алкохол у протеклих 30 дана, 2015. тај проценат износи 55%). Према истраживањима МОС 94% младих сматра да им је алкохол лако доступан, док 75% верује да се законске одредбе о забрани продаје алкохола не спроводе. Глобалне статистике указују да одлагање првог искуства пробања алкохола утиче на смањење зависности. У Србији је већа вероватноћа да ће дете до своје 11 године први пут пробати алкохол, него у 18 години, такође 34% младих је први пут пробало алкохол уз охрабрење породице.

На основу истраживања Центра за омладински рад (ЦЗОР) из 2014. године утврђено је да више од 50% удружења и канцеларија за младе толеришу употребу алкохола у оквиру програма за младе³. Свега 30% удружења младих и за младе поседује политику о конзумацији и промоцији алкохола у оквиру свог рада, док 65% удружења сматра да је потребно креирање и усвајање наведене политике.

Ово упућује на друштвени проблем који захтева мењање постојеће праксе удружења и канцеларија за младе, друштвених норми, подизање свесности младих и ширег друштва, као и примену постојећих и успостављање меродавних закона.

¹ Заједнички стандарди у омладинским активностима су креирани са намером осигурања квалитета професионалне подршке младима у програмима омладинског рада и рада са младима.

² Истраживање: „Положај и потребе младих“ из 2014 и 2015, Министарство омладине и спорта, Р. Србија

³ Студија мапирања (2014): „Однос младих према алкохолу и пресек стања у омладинском раду у Србији“, Центар за омладински рад, Нови Сад

На основу добијених резултата Центар за омладински рад је испред Националне асоцијације практичара/ки омладинског рада (НАПОР) покренуо формирање радне групе која има мандат да се бави проблематиком конзумације и промоције алкохола у омладинским активностима са циљем креирања Заједничких стандарда за све субјекте омладинске политике. У процес креирања Заједничких стандарда, у оквиру радне групе, укључени су представници три националне асоцијације (Национална асоцијација практичара/ки омладинског рада – НАПОР, Кровна организација младих Србије- КОМС, Национална асоцијација канцеларија за младе – Асоцијација КЗМ) и Министарство омладине и спорта Р. Србије. Чланови и чланице радне групе сложили су се да нису довољне само мере државе које су усмерене на здравље и безбедност младих, већ се здрави стилови живота морају промовисати кроз све активности, пројекте и програме за младе.

Радна група предложила је да Заједнички стандарди превенције конзумације и промоције алкохола у омладинским активностима буду дефинисани у следећим областима:

1. Методика рада у омладинским активностима;
2. Конзумација алкохола у омладинским активностима;
3. Финансирање и суфинансирање омладинских активности;
4. Промоција културе здравих стилова живота са фокусом на превенцију конзумације и промоције алкохола у омладинским активностима.

ЗАЈЕДНИЧКИ СТАНДАРДИ У ОМЛАДИНСКИМ АКТИВНОСТИМА У ПРЕВЕНЦИЈИ КОНЗУМАЦИЈЕ И ПРОМОЦИЈЕ АЛКОХОЛА:

1. МЕТОДИКА РАДА У ОМЛАДИНСКИМ АКТИВНОСТИМА

Препорука је да носиоци омладинских активности интегришу Заједничке стандарде у своје постојеће политике о заштити, сигурности и здрављу младих, у правилнике о раду или у друге правилнике којим се регулише заштиту, сигурност и здравље младих у оквиру удружења, одн. канцеларије за младе.

- ✓ Кровне асоцијације (НАПОР, КОМС и Асоцијација КЗМ) уз подршку МОС су дужне да информишу своје чланице о Заједничким стандардима у области заштите, сигурности и здрављу младих у омладинским активностима у односу на превенцију конзумације и промоције алкохола. Такође, кровне асоцијације обезбеђују својим чланицама подршку у успостављању и спровођењу Заједничких стандарда у пракси.

Чланице кровних асоцијација (НАПОР, КОМС и Асоцијације КЗМ):

- А) Обезбеђују да интерне политике и процедуре садрже и Заједничке стандарде;
- Б) Информишу своје запослене, волонтере, сараднике и кориснике о Заједничким стандардима;
- В) Доприносе развоју компетенција (знања, вештине, способности и вредносних ставови) у области заштите, сигурности и здравља младих у омладинским активностима укључујући превенцију конзумације и промоције алкохола;
- Г) Спроводе Заједничке стандарда у пракси.

✓ Носиоци омладинских активности осигуравају да се кроз омладинске активности ради на мењању друштвених норми у односу на конзумацију и промоцију алкохола што укључује:

- 1) Оснаживање младих за критичко промишљање и доношење информисаних одлука. Уколико се омладински радници/е и особе које раде са младима сусретну са ситуацијом где млади конзумирају алкохол током програма или показују ставове и вредности који упућују на позитивно вредновање конзумације алкохола, приступа се са неким од три могућа модела:
 - А) Спровођење интервенције која је прилагођена околностима и могућностима ситуације у којој се дешава.
 - Б) Спровођење програма који су специфично фокусирани на превенцију конзумације и промоције алкохола.
 - В) Спровођење „процесно оријентисане интервенције“⁴.
- 2) Омладинске активности ни у једном моменту не смеју да стигматизују и дискриминишу младе који конзумирају и промовишу алкохол. Ова група младих је циљна група која се обухвата програмима и активностима поштујући принцип активног учешћа, и препорука је да се млади у ризику оснажују за носиоце позитивних друштвених промена.
- 3) Омладински радници/е и особе које раде са младима су узор младима. Својим професионалним приступом у омладинским активностима они не конзумирају и не промовишу алкохол током радног времена.
- 4) Омладински радници/це и особе које раде са младима спроводе превенцију конзумације алкохола кроз омладинске активности како би се подстакло развој личног интегритета код младих и усвајање вредности о здравим

⁴ Процесно оријентисана интервенција у омладинским активностима подразумева дугорочан рад са младима или омладински рад у којем омладински радници/це приступају процесима информисања, као и преиспитивања ставова и вредности младих. Теме које се обухватају су: митови и стварни ефекти алкохола, ризици, друштвене норме као и родне улоге и сл.

стиловима живота. Ови резултати се постижу кроз дугорочну подршку младима применом методике омладинског рада:

- а) У развоју самопоуздања и самовредновања;
- б) У развоју социјалних вештина: вештине асертивне комуникације и конструктивног решавања конфликта.

2. КОНЗУМАЦИЈА АЛКОХОЛА У ОМЛАДИНСКИМ АКТИВНОСТИМА

- ✓ Носиоци омладинских активности су у обавези да упознају ангажована лица са Заједничким стандардима и осигурају њихову примену у пракси.
- ✓ Омладински радници/е и особе које раде са младима и које су у било ком облику у контакту са младима (тренери/киње, фацитатори/ке, логистичко, техничко, управљачко особље) било да су професионално ангажовани или позицију обављају волонтерски, дужни су да у складу са Заједничким стандардима не промовишу и не конзумирају алкохол када су у контакту са младима. Када су родитељи, донатори и гости укључени у омладинске активности овај стандард се односи и на њих. Радно место подразумева припрему и одржавање радних састанака, радионица, тренинга, јавних догађаја, кампова, семинара, студијских путовања и било који други облик ангажовања у омладинским активностима у оквиру радног места. За омладинске раднике/це и особе које раде са младима ово се посебно односи на радне оквири у којима постоји пуна одговорност за младе у оквиру продуженог радног времена (јавни догађаји, студијска путовања, семинари, тренинзи, кампови, итд). У овим ситуацијама, радно време подразумева 24 часа. Друга ангажована лица (тренери/киње, фацитатори/ке) су у обавези да на горе наведеним активностима, а у оквиру уговором предвиђеног радног времена не промовишу и не конзумирају алкохол и не подстичу младе на исто.
- ✓ У просторијама удружења и канцеларије за младе где се спроводе омладинске активности није дозвољено промовисање алкохола и дувана (*постери, промотивне мајице, рекламе алкохолних пића, дуванске индустрије*) од стране ангажованог особља и од стране младих. Уколико се активности спроводе на јавном месту или у изнајмљеним просторијама потребно је избегавати праксе промоције алкохола колико је могуће.
- ✓ Носиоци омладинских активности осигуравају да све младе особе које су учесници/це програма и услуга омладинских активности буду упознате са политиком конзумирања и промоције алкохола пре самог почетка активности како би се осигурало поштовање Заједничких стандарда.

3. ФИНАНСИРАЊЕ И СУФИНАНСИРАЊЕ ОМЛАДИНСКИХ АКТИВНОСТИ

- ✓ Субјекти омладинске политике се активно залажу да се у јавним конкурсима за омладинске активности на свим нивоима стави напомена: „У складу са Националном стратегијом за младе залажемо се за промоцију здравих стилова живота младих, чиме не подржавамо конзумирање и промоцију алкохола у активностима, пројектима и програмима за младе“.
- ✓ Субјекти омладинске политике залажу се да се кроз јавне конкурсе на свим нивоима, обезбеди финансирање пројеката и програма организација које спроводе омладинске активности, како би се осигурала примена Заједничких стандарда.
- ✓ Субјекти омладинске политике залажу се да се за финансирање омладинских активности не користе фондови алкохол индустрије, али уколико то није могуће у потпуности избећи залажу се да се као минимум стандарда примењује нерекламирање алкохола и алкохолне индустрије на омладинским активностима.

4. ПРОМОЦИЈА КУЛТУРЕ ЗДРАВИХ СТИЛОВА ЖИВОТА СА ФОКУСОМ НА ПРЕВЕНЦИЈУ КОНЗУМАЦИЈЕ И ПРОМОЦИЈЕ АЛКОХОЛА У ОМЛАДИНСКИМ АКТИВНОСТИМА

- ✓ Субјекти омладинске политике (кровне асоцијације, удружења и канцеларије за младе) имају професионални однос према превенцији конзумације и промоције алкохола, стога планирано не промовишу конзумацију алкохола у медијима и на социјалним мрежама
- ✓ Омладински радници/це и особе које професионално раде са младима индивидуално одлучују о текстовима и фотографијама које ће бити постављене на личним странама на социјалним мрежама.
- ✓ Носиоци омладинских активности у својим пројектима и програмима за младе транспарентно истичу „изјаву одрицања“ од промоције и конзумирања алкохола и дувана следећом напоменом: „У складу са Националном стратегијом за младе залажемо се за промоцију здравих стилова живота креирајући здраво окружење без промоције и конзумације алкохола у активностима, пројектима и програмима за младе“. Оваквом изјавом одрицања носиоци омладинских активности не искључују из својих активности младе у здравственом ризику⁵ већ кроз дугорочни рад афирмишу здраво окружење и здрав стил живота.

⁵ “Младе у здравственом ризику одликује низак ниво знања и бриге о сопственом здрављу, недовољно коришћење служби здравствене заштите, незапосленост, стигма и дискриминација коју доживљавају од опште популације, рано сусретање са проблемима специфичним за одрасле, рано ступање у сексуалне односе, честа промена сексуалних партнера и коришћење алкохола, дувана и дрога.“, Национална стратегија за младе за период од 2015. до 2025. године.